

Przewodnik: gotowość obiektu publicznego na przerwy w zasilaniu

audyt gotowości · zasilanie awaryjne · obowiązki i dokumentacja · wersja 2026-07 · enertia.pl/do-pobrania/przewodnik-blackout/

Dla urzędów i centrów zarządzania kryzysowego, wodociągów i oczyszczalni, OPS/CUS, szkół wyznaczonych do zadań kryzysowych, DPS i szpitali, instytucji kultury, spółek komunalnych oraz remiz i świetlic pełniących rolę lokalnych punktów wsparcia.

1. Podstawa prawna — bez nadinterpretacji

- Art. 33 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz.U. 2024 poz. 1907) obejmuje zapasowe źródła energii i paliwa oraz zdolność wykonywania najważniejszych zadań przez co najmniej trzy dni.
- To NIE jest uniwersalny nakaz „agregat 72 h w każdym budynku” — wymagany zakres wynika z roli obiektu i analizy ryzyka.
- Niezależnie od przepisów o ochronie ludności: instalacje elektryczne i piorunochronne podlegają co do zasady kontroli pięcioletniej (Prawo budowlane), a oświetlenie awaryjne — jako urządzenie przeciwpożarowe — przeglądowi nie rzadziej niż raz w roku.

2. Autotest: sześć sygnałów, że plan istnieje tylko na papierze

- ☐ Jednostka ma agregat, ale nie ma złącza lub bezpiecznego układu przełączania.
- ☐ Moc agregatu wynika z tabliczki obiektu, nie z pomiaru odbiorów krytycznych.
- ☐ Nie wiadomo, co musi działać po 15 minutach, po 3 godzinach i w kolejnych dobach zaniku zasilania.
- ☐ Paliwo, wentylacja, serwis i obsługa nie są częścią jednego planu.
- ☐ Wodociąg, serwerownia, OPS i szkoła mają odrębne, niespójne procedury.
- ☐ Próba odbywa się bez realnego obciążenia albo nie jest dokumentowana.

Zaznaczyłeś choć jedno pole? Ten przewodnik pokaże, od czego zacząć.

3. Audyt gotowości — co powinien obejmować

- ☐ Inwentaryzacja: źródła zasilania i odbiory obiektu.
- ☐ Klasyfikacja odbiorów: życie · ciągłość usługi · komunikacja · odtworzenie.
- ☐ Pomiary: profil obciążenia i prądy rozruchowe (pompy i wentylatory potrafią przy starcie pobierać wielokrotność mocy znamionowej).
- ☐ Ocena instalacji: rozdzielnice, trasy, selektywność zabezpieczeń, ochrona.
- ☐ Warianty źródła rezerwowego: agregat · UPS · magazyn energii (BESS) · SZR · rozdział obwodów priorytetowych.
- ☐ Autonomia: czas działania i logistyka paliwa dla scenariusza, nie „na oko”.
- ☐ Scenariusz testu: bezpieczna, uzgodniona próba zaniku zasilania.
- ☐ Plan prac: priorytety P1/P2/P3, koszt orientacyjny, harmonogram (0–3, 3–12 i 12–36 miesięcy).

Wynikiem audytu jest plan techniczny: odbiory priorytetowe, bilans mocy, wariant źródła, sposób przełączania, testy i harmonogram modernizacji — materiał do dalszego kosztorysu lub OPZ.

4. Zasilanie awaryjne — najczęstsze błędy

Kontekst regionalny: w 2025 r. na Dolnym Śląsku zakupiono 188 agregatów, głównie dla JST i administracji. DUW, PSP i TAURON prowadzą kampanię „Bezpieczne agregaty” — wskazując m.in. ryzyko podania napięcia do wyłączanej sieci operatora. Sam zakup agregatu nie zapewnia ciągłości działania.

- Dobór wyłącznie do mocy przyłączeniowej obiektu.
- Brak pomiaru prądów rozruchowych pomp i wentylatorów.
- Zasilanie całego obiektu zamiast odbiorów krytycznych.
- Brak fizycznej blokady przed zasilaniem sieci operatora (praca równoległa, zasilanie zwrotne).
- Brak testu pod obciążeniem i przeszkolonego zastępcy operatora.
- Paliwo i wentylacja poza planem; instrukcja niezgodna ze stanem faktycznym.

5. Trzy etapy pracy ze źródłem rezerwowym

Etap I — przed zakupem: parametry z pomiaru, nie z katalogu. Bilans odbiorów krytycznych, prądy rozruchowe, wybór obwodów priorytetowych, wariant mobilny lub stacjonarny, ocena miejsca, hałasu, spalin, wentylacji i paliwa.

Etap II — po zakupie: bezpieczne przyłączenie i próba. Złącze i układ sieć-0-agregat albo SZR, blokada pracy równoległej i zasilania zwrotnego, uziemienie i ochrona, oznaczenia, instrukcja oraz test pod uzgodnionym obciążeniem.

Etap III — utrzymanie: gotowość, która nie wygasa. Harmonogram prób okresowych, kontrola paliwa i akumulatora rozruchowego, testy przełączenia, rejestr zdarzeń i niezgodności, serwis lub koordynacja serwisu producenta.

6. Obowiązki i dokumentacja — co powinno być w teczce obiektu

- ☐ Protokoły kontroli pięcioletniej instalacji elektrycznej i piorunochronnej — w książce obiektu budowlanego.
- ☐ Protokoły przeglądów oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego (co najmniej co rok).
- ☐ Protokół testu zasilania awaryjnego pod obciążeniem — z datą ostatniej próby.
- ☐ Instrukcja przełączenia (sieć-0-agregat / SZR) zgodna ze stanem faktycznym; przeszkolony operator i jego zastępca.
- ☐ Jednoznaczna lista odbiorów zasilanych i niezasilanych ze źródła rezerwowego.
- ☐ Harmonogram prób okresowych oraz rejestr zdarzeń i niezgodności.
- ☐ Plan paliwowy: zapas, rotacja, osoba odpowiedzialna.
- ☐ Lista części, paliwa i czynności okresowych dla źródła rezerwowego.

7. Finansowanie

- Program OLiOC 2025–2026 obejmuje ciągłość dostaw energii, paliw i łączności oraz autonomię obiektów publicznych.
- Dolnośląski Urząd Wojewódzki przeznaczył na OLiOC w 2026 r. ponad 381 mln zł.
- MSWiA zapowiada kolejny program na lata 2027–2031 — do czasu formalnego przyjęcia należy go traktować jako planowany, nie gwarantowany.
- Dobre zadanie zaczyna się od zakresu, który można wycenić, porównać i odebrać — techniczny materiał wejściowy (stan istniejący, warianty, bilans mocy, przedmiar, kryteria odbioru, scenariusz prób) przygotowuje się przed postępowaniem, nie po nim.

Bezpieczeństwo informacji

Nie przysyłaj publicznymi kanałami informacji niejawnych, schematów obiektów, tras ewakuacji ani szczegółów zabezpieczeń. Dokumentację wymienia się uzgodnionym, bezpiecznym kanałem po nawiązaniu kontaktu.

Materiał informacyjny ENERTIA — nie zastępuje przeglądu, pomiarów ani porady technicznej dla konkretnego obiektu. Koszt oględzin/diagnozy odliczamy od ceny prac przy realizacji.